

છગનલાલ ભાતીરામ શાહ કૃત

—: ત્રીજા ધોરણ માટે :—
મુખ્યગણિત શિક્ષક ભા. ૪

સર્વ હક સ્વાધીન

કિંમત ૦-૨-૩

પોસ્ટેજ જુદું

સને ૧૯૧૪

15-12-19
19

20

છગનલાલ ભાતીરામ શાહ.

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” વગેરેના કર્તા.

શાહપોર-સુરત.

ત્રીજા ચોપડીનો “ડિકટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

૧૧૮૨૫

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઇટ-સંગ્રહ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

अनुक्रमांक ११२२-१ वर्गीक

पुस्तकनं नाम दुधाराणि २१५१३-४

विषय गी ४५३: ८४ ५: ३३२।

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજુર થયેલો અને કેળવણી ખાતાના
આધિકારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

 ત્રીજા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક ભા. ૪

રચનાર—છગનલાલ ભોતીરામ શાહ
રચનાનું ટેકાણું—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ ભોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ટેકાણું—શાહપોર—સુરત.

રચનારે સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

છાપનાર—ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ નાયક.
છાપવાનું ટેકાણું—શ્રી “અનાવિલ બંધુ” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ,
બરાનપુરી ભાગળ, ભાણવાળી પાળ—સુરત.
નવી સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૧૧ પ્રત ૨૦૦૦

સંવત ૧૯૮૧]

[સને ૧૯૨૪

કિંમત રૂ. ૦-૨-૬ પોસ્ટેજ જુદું.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” માટે અભિપ્રાય.

રા. સ. ગણપતરાય અનુપરામ ત્રવાડી.
રાજકોટ કોલેજ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ ત્રિ-સપાલ સાહેબ.
તા. ૨૮-૬-૧૯૧૭ ના પત્રમાં લખે છે કે:—

“સલામ તમારા તરફથી અવલોકનાર્યે “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભાગ ૧. ૨. નામનાં એ નાનાં પણ ઉપયોગી પુસ્તકો મળ્યાં. તે જ્ઞેતાં જાણાય છે કે તમારો આ શ્રમ બાળકો, શિક્ષકો અને કેટલેક દરજ્જે લેખકોને પણ અત્યંત ઉપયોગી થઈ પડશે. આ પુસ્તકોના ઉપયોગ કરવાથી બાળકોને ઘણી ઓછી મહેનતે જોડણીનું સાફ અને ચોક્કસ જ્ઞાન થશે. તમોએ વાચનમાળામાંથી ઘણાખરા મુશ્કેલીવાળા શબ્દો તારવ્યા છે, અને તેને વિવિધ રીતે ગોઠવી શિખનાર શિખવનાર ઉભયને સરળતા કરી આપી છે.

વળી સારા કાગળ, મોટા ટાઇપ અને શબ્દોના છુટાપણાને લીધે એ પુસ્તકો આંખને આકર્ષક થાય તેવાં છે.

એકંદરે મારા ધારવા પ્રમાણે તમારાં પુસ્તકો શ્રુતલેખનના શિક્ષણમાં મદદગાર થઈ પડશે, તેથી કેળવણીની દ્રષ્ટિએ જ્ઞેતાં તેને ટેકસ્ટ બુક તરીકે સ્વીકારી શકાય તેવાં છે. એજ.”

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ડુ. ધ. ગવર્નર
સાહેબ બહાદુર હુકમ નં. ૪૧૭૫ તા. ૨૬-૭-૧૫થી

—: સુરત જિલ્લાનો:—

❖ “ભૂગોળ શિક્ષક.” ❖

એજન્સિની સર્વ સ્કૂલોમાં લાયબ્રેરી માટે મંજૂર કર્યો છે.

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રતોત્તરમાળા વિષે

શ્રીયુત ભાઈચંદ પુંજદાસ શાહ.

મહીકાંડા એજન્સિની ભૂગોળ વગેરેના કર્તા.

સાદરા તાલુકા સ્કૂલના હેડમાસ્તર સાહેબ.

પોતાના તા. ૧૫-૭-૧૫ ના પત્રમાં લખે છે કે:—
“ત્રીજા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતની ભૂગોળ શીખવા
તથા શીખવવા માટે શિષ્ય શિક્ષક બંનેને આ પુસ્તક સાધન
રૂપ છે, અને તે બંનેને ઉપયોગી છે, શિક્ષકને નોંધ કાઢવાની
મહેનત બચે છે, અને વિદ્યાર્થીને શિક્ષકની મદદ વિના
ભૂગોળનું જ્ઞાન મળી શકે તેમ છે, એકંદરે આપનો પ્રયાસ
જનસમુહને ધણા આદરણીય અને ઉપયોગી થઈ પડવાનો
છે,” કિંમત ત્રણ આના પોસ્ટેજ ભુદું.

૪] ત્રીજી એપીડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના

છગનલાલ ભોતીરામ શાહ કૃત.

વિવિધ અપૂર્ણાંક લખવાની રીત.	આણપાણના અપૂર્ણાંક લખવાની રીત.	આણપાણના અપૂર્ણાંક બોલવાની રીત.
૩. ૦-૦-૩	૩. ૦)૦	પા આનો
૩. ૦-૦-૬	૩. ૦)૦૧	અડધો આનો
૩. ૦-૦-૯	૩. ૦)૦૧૧	પોણા આનો
૩. ૦-૧-૦	૩. ૦)૦૧૧૧	એક આનો
૩. ૦-૧-૩	૩. ૦)૦૧૨	સવા આનો
૩. ૦-૧-૬	૩. ૦)૦૧૨૧	દોઢ આનો
૩. ૦-૧-૯	૩. ૦)૦૧૨૧૧	પોણામે આના
૩. ૦ ૨-૦	૩. ૦)૦૨	બે આના
૩. ૦-૨-૩	૩. ૦)૦૨૧	સવામે આના
૩. ૦-૨-૬	૩. ૦)૦૨૧૧	અઢી આના
૩. ૦-૨-૯	૩. ૦)૦૨૧૧૧	પોણાત્રણ આના
૩. ૦-૩-૦	૩. ૦)૦૩	ત્રણ આના
૩. ૦-૩-૩	૩. ૦)૦૩૧	સવાત્રણ આના
૩. ૦-૩-૬	૩. ૦)૦૩૧૧	સાડાત્રણ આના
૩. ૦-૩-૯	૩. ૦)૦૩૧૧૧	પોણાચાર આના
૩. ૦-૪-૦	૩. ૦૧	પા ૩પીઓ
૩. ૦-૪-૩	૩. ૦૧૦૧	પા ૩પીઓ પા આનો

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના. [૫

આનાના આંક		
૧ - રૂ. ૦)-	૧૧ - રૂ. ૦	૨૧ - રૂ. ૧
૨ - રૂ. ૦)=	૧૨ - રૂ. ૦	૨૨ - રૂ. ૧ =
૩ - રૂ. ૦)=	૧૩ - રૂ. ૦	૨૩ - રૂ. ૧
૪ - રૂ. ૦	૧૪ - રૂ. ૦ =	૨૪ - રૂ. ૧
૫ - રૂ. ૦	૧૫ - રૂ. ૦ =	૨૫ - રૂ. ૧
૬ - રૂ. ૦ =	૧૬ - રૂ. ૧)	૨૬ - રૂ. ૧
૭ - રૂ. ૦	૧૭ - રૂ. ૧)-	૨૭ - રૂ. ૧
૮ - રૂ. ૦	૧૮ - રૂ. ૧)=	૨૮ - રૂ. ૧
૯ - રૂ. ૦ -	૧૯ - રૂ. ૧)=	૨૯ - રૂ. ૧ -
૧૦ - રૂ. ૦ =	૨૦ - રૂ. ૧	૩૦ - રૂ. ૧ =
૩૧ - રૂ. ૧ =	૪૧ - રૂ. ૨ -	૫૧ - રૂ. ૩)=
૩૨ - રૂ. ૨)	૪૨ - રૂ. ૨ =	૫૨ - રૂ. ૩
૩૩ - રૂ. ૨)-	૪૩ - રૂ. ૨ =	૫૩ - રૂ. ૩
૩૪ - રૂ. ૨)=	૪૪ - રૂ. ૨	૫૪ - રૂ. ૩ =
૩૫ - રૂ. ૨)=	૪૫ - રૂ. ૨	૫૫ - રૂ. ૩
૩૬ - રૂ. ૨	૪૬ - રૂ. ૨ =	૫૬ - રૂ. ૩
૩૭ - રૂ. ૨	૪૭ - રૂ. ૨ =	૫૭ - રૂ. ૩ -
૩૮ - રૂ. ૨ =	૪૮ - રૂ. ૩)	૫૮ - રૂ. ૩ =
૩૯ - રૂ. ૨	૪૯ - રૂ. ૩)-	૫૯ - રૂ. ૩
૪૦ - રૂ. ૨	૫૦ - રૂ. ૩)=	૬૦ - રૂ. ૩

૬] સુરત જિલ્લાનો ભૂગોળ શિક્ષક ત્રણ આના.

આનાના આંક

૬૧ - રૂ. ૩૧૧૮

૬૨ - રૂ. ૩૧૧૮

૬૩ - રૂ. ૩૧૧૮

૬૪ - રૂ. ૪)

૬૫ - રૂ. ૪)

૬૬ - રૂ. ૪)

૬૭ - રૂ. ૪)

૬૮ - રૂ. ૪૧

૬૯ - રૂ. ૪૧

૭૦ - રૂ. ૪૧

૭૧ - રૂ. ૪૧

૭૨ - રૂ. ૪૧

૭૩ - રૂ. ૪૧

૭૪ - રૂ. ૪૧

૭૫ - રૂ. ૪૧

૭૬ - રૂ. ૪૧

૭૭ - રૂ. ૪૧

૭૮ - રૂ. ૪૧

૭૯ - રૂ. ૪૧

૮૦ - રૂ. ૫)

૮૧ - રૂ. ૫)

૮૨ - રૂ. ૫)

૮૩ - રૂ. ૫)

૮૪ - રૂ. ૫૧

૮૫ - રૂ. ૫૧

૮૬ - રૂ. ૫૧

૮૭ - રૂ. ૫૧

૮૮ - રૂ. ૫૧

૮૯ - રૂ. ૫૧

૯૦ - રૂ. ૫૧

૯૧ - રૂ. ૫૧

૯૨ - રૂ. ૫૧

૯૩ - રૂ. ૫૧

૯૪ - રૂ. ૫૧

૯૫ - રૂ. ૫૧

૯૬ - રૂ. ૬)

૯૭ - રૂ. ૬)

૯૮ - રૂ. ૬)

૯૯ - રૂ. ૬)

૧૦૦ - રૂ. ૬૧

૧૦૦ - રૂ. ૬૧

૨૦૦ - રૂ. ૧૨૧

૩૦૦ - રૂ. ૧૮૧

૪૦૦ - રૂ. ૨૫)

૫૦૦ - રૂ. ૩૧

૬૦૦ - રૂ. ૩૭

૭૦૦ - રૂ. ૪૩

૮૦૦ - રૂ. ૫૦)

૯૦૦ - રૂ. ૫૬

૧૦૦૦ - રૂ. ૬૨

૧૦ - રૂ. ૦૧

૨૦ - રૂ. ૧૧

૩૦ - રૂ. ૧૧

૪૦ - રૂ. ૨૧

૫૦ - રૂ. ૩)

૬૦ - રૂ. ૩૧

૭૦ - રૂ. ૪૧

૮૦ - રૂ. ૫)

૯૦ - રૂ. ૫૧

૧૦૦ - રૂ. ૬૧

આનાની ધાત.		
આનાની ધાત.	૮૦ - રૂ. ૫)	૧૬ - રૂ. ૧)
૪ - રૂ. ૦૧	૮૪ - રૂ. ૫૧	૩૨ - રૂ. ૨)
૮ - રૂ. ૦૧૧	૮૮ - રૂ. ૫૧૧	૪૮ - રૂ. ૩)
૧૨ - રૂ. ૦૧૧૧	૯૨ - રૂ. ૫૧૧૧	૬૪ - રૂ. ૪)
૧૬ - રૂ. ૧)	૯૬ - રૂ. ૬)	૮૦ - રૂ. ૫)
૨૦ - રૂ. ૧૧	૧૦૦ - રૂ. ૬૧	૯૬ - રૂ. ૬)
૨૪ - રૂ. ૧૧૧	૪૦૦ - રૂ. ૨૫	૧૧૨ - રૂ. ૭)
૨૮ - રૂ. ૧૧૧૧	૮૦૦ - રૂ. ૫૦	૧૨૮ - રૂ. ૮)
૩૨ - રૂ. ૨)		૧૪૪ - રૂ. ૯)
૩૬ - રૂ. ૨૧	૧૦ - રૂ. ૦૧૧	૧૬૦ - રૂ. ૧૦)
૪૦ - રૂ. ૨૧૧	૨૦ - રૂ. ૧૧	૧૭૬ - રૂ. ૧૧)
૪૪ - રૂ. ૨૧૧૧	૩૦ - રૂ. ૧૧૧૧	૧૯૨ - રૂ. ૧૨)
૪૮ - રૂ. ૩)	૪૦ - રૂ. ૨૧૧	૨૦૮ - રૂ. ૧૩)
૫૨ - રૂ. ૩૧	૫૦ - રૂ. ૩)	૨૨૪ - રૂ. ૧૪)
૫૬ - રૂ. ૩૧૧	૬૦ - રૂ. ૩૧૧	૨૪૦ - રૂ. ૧૫)
૬૦ - રૂ. ૩૧૧૧	૭૦ - રૂ. ૪૧	૨૫૬ - રૂ. ૧૬)
૬૪ - રૂ. ૪)	૮૦ - રૂ. ૫)	૨૭૨ - રૂ. ૧૭)
૬૮ - રૂ. ૪૧	૯૦ - રૂ. ૫૧૧	૨૮૮ - રૂ. ૧૮)
૭૨ - રૂ. ૪૧૧	૧૦૦ - રૂ. ૬૧	૩૦૪ - રૂ. ૧૯)
૭૬ - રૂ. ૪૧૧૧	૧૦૦૦ - રૂ. ૬૨૧૧	૩૨૦ - રૂ. ૨૦)

૮] સૂચના—દરેક પાનાપરનું મથાળું વાંચો:—

પ્રકરણ ૧. મનોયત્ન ૧. આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) ૫ એટલે કેટલા દશક ? ૨૧ કેટલા દશક ? ૭૧ એટલે કેટલા દશક ?
- ૨) ૧૨૧; ૧૫; ૧૭૧; ૭૫; ૨૨૧ના દશક કેટલા ?
- ૩) ૫૦ એટલે કેટલા સો ? ૨૫ એટલે કેટલા સો ? ૭૫ એટલે કેટલા સો ?
- ૪) ૧૨૫; ૧૫૦; ૧૭૫; ૨૫૦; ૩૨૫; ૩૭૫ એટલે કેટલા સો ?
- ૫) ૧૧ દશક; ૦૧ દશક; ૧૧૧ દશકના એકમ કેટલા ?
- ૬) ૧૧ સો; ૦૧ સો; ૧૧૧ સો; ૧૧ સો; ૨૧ સો; ૩૧ સો; ૭૧ સો; ૮૧૧ સો એટલે કેટલા ?
- ૭) ૧૬×૦૧; ૩૨×૦૧; ૪૮×૦૧; ૫૮×૧૧ કેટલા ?
- ૮) ૧૬×૨૧; ૩૨×૫, ૪૮×૭૧; ૫૨×૧૨૧ એટલે કેટલા દશક ?
- ૯) ૮×૦૧, ૧૫×૦૧; ૩૫×૦૧ ૪૩×૧૧; ૫૪×૧૧; ૬૭×૨૧ ?
- ૧૦) ૮×૨૫; ૧૫×૫૦; ૩૫×૭૫; ૪૩×૧૨૫; ૫૪×૧૫૦; ૬૭×૨૫૦ એટલે કેટલા સો ?
- ૧૧) ૨૫×૨૭; ૫૦×૧૩; ૧૨૫×૧૩; ૨૫૦×૬૩; ૧૫૦×૩૭; ૭૫×૩૬; એટલે કેટલા સો ?
- ૧૨) ૫૦+૨૫; ૭૫+૫૦; ૧૨૫+૭૫; ૧૫૦+૧૨૫; ૧૭૫+૫૦; ૨૦૫ ૧૫૦, ૮૭૫-૧૨૫; ૭૫૦-૨૫૦; ૧૨૫૦-૨૫૦; ૧૨૫૦-૧૨૫; ૭૫૦-૫૦૦; ૩૫૦૦-૨૫૦; ૩૭૫૦-૭૫૦; ૨૨૫૦-૧૧૨૫ એટલે કેટલા ?
- ૧૩) ૧૦૦૦÷૧૨૫; ૧૫૦૦÷૧૫૦; ૨૨૫૦÷૭૫; ૭૫૦÷૫૦; ૨૫૦૦÷૨૫ એટલે કેટલા ?

પ્રકરણ ૨. કોષ્ટકો.

અર્થદર્શક પરિમાણો.

(૧) ચલણી નાણાનું કોષ્ટક.

૧૧૧	પાઈ = ૧ અધેસો
૩	પાઈ = ૧ પૈસો(સવાકો)
૨	પૈસા = ૧ ઢમુ (અઢકા)
૪	પૈસા = ૧ આનો; આની
૨	આના = ૧ બેઆની
૨	બેઆની = ૧ પાવલી
૨	પાવલી = ૧ અડધો
૨	અડધો = ૧ રૂપીઓ
૧૫	રૂપીઆ = ૧ ગણી

(૨) સરકારી હિસાબમાં.

૧૨	પાઈ = ૧ આનો
૧૬	આના = ૧ રૂપીઓ

(૩) વેપારી હિસાબ ગણવાનું.

૧૬	વીસવારી = ૧ બદામ
૧૬	બદામ = ૧ દોકડો
૧૦૦	બદામ = ૧ આનો
૧૦૦	દોકડો = ૧ રૂપીઓ
૧૬૦૦	બદામ = ૧ રૂપીઓ

ભારદર્શક પરિમાણો.

(૪) દેશી સાધારણ તોલનું.

૨૧	રૂપીઆભાર = ૧ અધોળ.
૪૧	જુનાપૈસાભાર = ૧ અધોળ.
૪૧	ટાંક = ૧ અધોળ.
૨	અધોળ = ૧ નવટાંક.
૨	નવટાંક = ૧ પાશેર
૨	પાશેર = ૧ અચ્છેર.
૨	અચ્છેર = ૧ શેર.

૪૦	રૂપીઆભાર = ૧ શેર
૭૨	જુના પૈસાભાર = ૧ શેર
૮૬	નવા પૈસાભાર = ૧ શેર
૪૦	શેર = ૧ મણુ
૫	મણુ = ૧ કોથળો
૭	મણુ = ૧ નાનોહારો
૧૨	મણુ = ૧ માણી
૧૬	મણુ = ૧ કળશી
૨૦	મણુ = ૧ ખાંડી
૨૧	મણુ = ૧ મોટોહારો
૨૪	મણુ = ૧ ભાર

૧૦] સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” ત્રણ આના

૩૦ મણુ=૧ ગાલ્લી

૩૨ મણુ=૧ બેડીડં

૪૦ મણુ=૧ મુડો

૧૦૦ મણુ=૧ મોટો મુડો

(૫) રૂ તથા કપાસ તોલવાનું.

૪૮ શેર=૧ ધડી

૨૦ ધડી=૧ ભાર

(૬) સોનું રૂપું તોલવાનું (દેશી)

૬ ચાખાભાર=૧ રતી

૪ મગભાર =૧ રતી

૩ રતી =૧ વાલ

૧૬ વાલ =૧ ગદિઆણો

૨ ગદિઆણા=૧ તોલો

૩૨ વાલ =૧ તોલો

(૭) દક્ષિણમાં ચાલતું.

૮ રતી = ૧ માસા

૧૨ માસા= ૧ તોલો

(૮) ગણત્રીનું કોષ્ટક.

૧૨ નંગ = ૧ ડઝન

૧૨ ડઝન = ૧ ગ્રોસ (ગ્રુસ)

૨૦ નંગ = ૧ કોડી (કુડી)

૧૦૦ નંગ = ૧ સેંકડો

૧૦ સેંકડા = ૧ હજાર

(૯) કાગળ ગણવાનું.

૨૪ તાવ=૧ ધા (દસ્તો)

૨૦ ધા =૧ રીમ

૧૦ રીમ=૧ ગાંસડી

મહત્વદર્શક પરિમાણો.

(૧૦) કપડાં ભરવાનું.

૨ આંગળ=૧ તસુ

૧૨ તસુ =૧ ડુટ

૨ ડુટ =૧ ગજ

૨૪ તસુ =૧ ગજ

૩ ડુટ =૧ વાર

૩૬ તસુ =૧ વાર

૨૦ તસુ =૧ હાથ

(૧૧) અંતર માપવાનું કોષ્ટક.

૮ ઉભાજવ=૧ આંગળ

૪ આંગળ =૧ મુઠ્ઠી

૩ મુઠ્ઠી =૧ વેંત

૨ વેંત =૧ હાથ

૪ હાથ =૧ દંડ (વામ)

૧૧૮૨૨

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના [૧૧

૨૦૦૦ ફૂટ = ૧ ગાઉ

૪ ગાઉ = ૧ જોજન

૧ ગાઉ = ૨૫ માઈલ

(૧૨) અંગ્રેજી અંતર માપવાનું.

૧૨ ઇંચ = ૧ ફુટ

૩ ફુટ = ૧ વાર (યાર્ડ)

૨૨૦ યાર્ડ = ૧ ફર્લોંગ

૮ ફર્લોંગ = ૧ માઈલ

૫૨૮૦ ફુટ = ૧ માઈલ

૧૭૬૦ યાર્ડ = ૧ માઈલ

(૧૩) દેશી ચોરસ માપનું.

૨૦ કાડી = ૧ વસો

૨૦ વસો = ૧ વીંધુ

કાળ દર્શક પરિમાણો.

(૧૪) વખત જાણવાનું કોષ્ટક.

૬૦ વિપળ = ૧ પળ

૬૦ પળ = ૧ ઘડી

૭૫ ઘડી = ૧ પહોર

૮ પહોર } = ૧ દિવસ

૬૦ ઘડી }

૭ દિવસ = ૧ અઠવાડીક

૧૫ દિવસ = ૧ પખવાડીક

૩૦ દિવસ = ૧ મહીનો

૧૨ મહીનો = ૧ વરસ

૫૨ અઠવાડીયાં = ૧ વરસ

૩૬૦ દિવસ = ૧ વરસ

વખત જાણવાનું અંગ્રેજી કોષ્ટક.

૬૦ સેકન્ડ = ૧ મિનિટ

૬૦ મિનિટ = ૧ કલાક

૨૪ કલાક = ૧ દિવસ

૩૬૫ દિવસ = ૧ વરસ

૧ ઘડી = ૨૪ મિનિટ

૧ પહોર = ૩ કલાક

પ્રકરણ ૩.

મનોચત્ર ૨. પોણાનું મુખગણિત.

૧) અર્ધો ને પાવલી મળીને કેટલા રૂપીયા થાય ?

૨) વાા ગજ લુગડું હતું બીજું વાા ગજ લીધું તો કેટલું થયું ?

૧૨] ત્રીજી ચોપડીના અર્થ પાંચ આના.

- ૩) ૨૭ માં ૦૧૧ ઉમેરું તો કેટલા થાય ?
- ૪) ૬૨૧ મળુ ઘઉં હતા, ખીમ્મ ૦૧૧ મળુ લાગ્યો તો કેટલા થયા ?
- ૫) ૪૫+૦૧૧; ૪૭+૦૧૧; ૩૭+૦૧૧; ૬૯+૦૧૧ કેટલા ?
- ૬) ૦૧૧+૪૦૧; ૦૧૧+૬૧૧; ૦૧૧+૪૭; ૦૧૧+૭૨ કેટલા ?
- ૭) કદ સંખ્યામાંથી ૦૧૧ લઇએ તો ૪૫૧૧, ૪૮, ૩૮ ને ૭૦૧ રહે ?
- ૮) ૧૨ અડધા અને ૧૨ પાવલા મળીને કેટલા રૂપિયા થાય ?
- ૯) ૧૧ શેર દૂધમાંથી ૦૧૧ શેર ઢોળાઈ ગયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૦) મારી પાસે રૂ. ૦૧૧ છે, તેમાં શું ઉમેરું તો રૂ. ૦૧૧ થાય ?
- ૧૧) મારી પાસે રૂ. ૧૬૧૧ હતા, તેમાંથી રૂ. ૦૧૧ ખોવાઇ ગયો તો કેટલા રહ્યા ?
- ૧૨) રૂ. ૨૪ માંથી રૂ. ૦૧૧ ખર્ચ્યો તો બાકી શું રહ્યું ?
- ૧૩) ૬૫-૦૧૧; ૬૭-૦૧૧; ૪૮-૦૧૧; ૬૩-૦૧૧ કેટલા રહે ?
- ૧૪) ૧૭x૦૧૧; ૨૩x૦૧૧; ૪૭x૦૧૧; ૯૯x૦૧૧; ૬૬x૦૧૧ કેટલા ?
- ૧૫) એક તપેલામાં ૦૧૧ મળુ દૂધ માય તો એવા ૨૭ તપેલામાં કેટલું માશે ?
- ૧૬) એક રૂપિયાનું ૦૧૧ ગજ તો રૂ. ૫૭ નું કેટલું ?
- ૧૭) ૦૧૧ ગજનું એક ગજનું થાય તો ૨૮ ગજવામાં કેટલા ગજ લુગડું વપરાશે ?
- ૧૮) રૂ. ૦૧૧ નું એક શેર તો ૨૪ શેરનું શું ?
- ૧૯) એક આનાનું ૦૧૧ શેર તો ૨૪ આનાનું કેટલું આવે ?
- ૨૦) એક છોકરાને રૂ. ૦૧૧ આપીએ તો ૬૭ છોકરાને આપવા કેટલા રૂપિયા જોઈએ ?
- ૨૧) એક શીશીમાં ૦૧૧ શેર સાડી માય તો ૫૯ શીશીમાં કેટલી માશે ?

- ૨૨) મહીને ૧૧૧ મણુ ચોખા જોઈએ તો ૧૧૧ વરસમાં કેટલા જોઈએ ?
- ૨૩) એક માણસને ૧૧૧ શેર અનાજ જોઈએ તો ૬૧ માણસને કેટલું જોઈએ ?
- ૨૪) એક શેર બદામનો રૂ. ૧૧૧ પડે તો ૧ મણુનું શું બેસે ?
- ૨૫) ૨૪ આખાના પોણા કેટલા ? ૩૬ પોણાના આખા કેટલા ?
- ૨૬) પોણા રૂપીઆના પૈસા કેટલા ? આના કેટલા ? ઢંબુ કેટલા ?
- ૨૭) ૮૯ પોણું ? ૩૯ પોણું ? ૭૯ પોણું ? ૪૯ પોણું કેટલા ?
- ૨૮) ૫૨ પોણાના આખા કેટલા ? ૬૪ પોણાના આખા કેટલા ?
- ૨૯) પોણાની ચચ્ચારની પલાખી બોલો.
- ૩૦) પોણાની બચ્ચેની પલાખી બોલો.
- ૩૧) એક કડીઓ દરરોજ રૂ. ૧૧૧ કમાય તો ૨૯ કડીઆ ૮ દિવસમાં શું કમાશે ?
- ૩૨) રૂ. ૧૩૧૧ ની મણુ ખાંડ મળે તો ૭ મણુનું શું ?
- ૩૩) પોણા રૂપીઆમાં ૩ પૈસા ઓછા છે તો કેટલા પૈસા હશે ?
- ૩૪) કેટલા પાવલા મળીને પોણા રૂપીઓ થાય ?
- ૩૫) પોણા કાગળમાંથી ૧૧ કાગળ કેટલા જણને અપાય ?
- ૩૬) જેટલા અડધા તેટલીજ પાવલીઓ કેટલી વખત લઈએ તો ૬૯ રૂપીઆ થાય ?
- ૩૭) રૂ. ૩૩માં પોણા રૂપીઓ કેટલીવાર છે ?
- ૩૮) રૂ. ૬૦ છે, ને છોકરા ૮૦ છે તો દરેકને શું મળશે ?
- ૩૯) રૂ. ૩૩ છે, તેમાં પોણા રૂપીઓ કેટલીવાર ઉમેરીએ તો ૪૫ રૂપીઆ થાય ?
- ૪૦) ૧૧૧ ગજ બનાતનો રૂ. ૧) બેસે તો ૨૭૧૧ ગજનું શું બેસે ?

૧૪] મુંબઈ ઇલાકાની ભૂગણની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના

- ૪૧) ૯૬ ખમીસની શાવડામણી ૩. ૭૨ તો ૭ની કેટલી ?
- ૪૨) કેટલા પોણા હોય તો ૬૩ આખા થાય ?
- ૪૩) ૫૬૧ ગજ કપડામાંથી ૦૧૧ ગજના કેટલા રમાલ થાય ?
- ૪૪) ૩. ૨૭ ના ૩૬ રમાલ મળ્યા તો એક રમાલનું શું આપવું ?
- ૪૫) કેટલા પોણે ૬૯ ? કેટલા પોણે ૨૯ ? કેટલા પોણે ૭૨૧ ?
- ૪૬) પોણો કેટલીવાર લખ્યો તો ૩૩૧ થાય ?
- ૪૭) ઘોડાને રોજ ૦૧૧ ચંદી નોંધ્યો તો ૪૮ શેર કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- ૪૮) કેટલા પોણે ૯, ૧૫, ૨૭, ૪૨, ૭૨ ?
- ૪૯) ૩૯ પેંડામાંથી પોણો પોણો પેંડો કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૫૦) ૦૧૧ આનાનું શેર કોણું થયે તો ૩. ૦૧૧ નું કેટલું આવે ?
- ૫૧) પોણો હમર તે કેટલા ? પોણો સો લખો. પોણીસો લખો.
- ૫૨) કેટલા પોણા હોય તો પુરેપુરા આખા થાય ?
- ૫૩) ૩. ૦૧૧ શેરના ભાવના ૩૦ શેર જરાને બદલે ૩. ૧૧ શેરના ભાવની કેટલી હીંગ આપવી ?

મનોયત્ન ૩. સવાયાનું મુખગણિત.

- ૧) રૂપીઓ ને પાવત્રી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૨) ૪૩૧૧ માં ૧૧ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- ૩) ૬૮૧૧ રૂપીઆ હતા ને મારા ભાઈ ૧૧ રૂપીઓ આપે તો મારી પાસે કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૪) ૩૮૧૧+૧૧, ૬૭૧૧+૧૧, ૫૬૧+૧૧, ૭૦+૧૧ કેટલા ?
- ૫) ૧૧+૪૫, ૧૧+૪૭૧, ૧૧+૩૬૧, ૧૧+૭૮૧૧ કેટલા ?
- ૬) ૩. ૭૮૧૧ છે, તેમાંથી ૧૧ રૂપીઓ ખર્ચ્યા તો બાકી શું રહ્યું ?

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના [૧૫

૭) રૂ. ૪૫માંથી રૂ. ૧૧ ધર્માદા કર્યો તો કેટલા રહ્યા ?

૮) ૭૮૩-૧૧, ૫૭૩-૧૧, ૩૬૧-૧૧, ૧૦૦-૧૧ કેટલા ?

૯) ૪૦-૩૮૩, ૬૮૩-૬૭૩, ૮૨૩-૮૧૩, ૭૨૩-૭૦ કેટલા ?

૧૦) સવા રૂપીઆમાં શું ઉમેરીએ તો ૨૩ રૂપીઆ થાય ?

૧૧) રૂ. ૩૩૩ છે, ૫ રૂપીઆ કરવા છે તો કેટલા ખૂટે ?

૧૨) ૯૯×૧૧, ૭૫×૧૧, ૬૯×૧૧, ૫૯×૧૧, ૭૯×૧૧, કેટલા ?

૧૩) ૩૭×૧૧, ૬૭×૧૧, ૯૫×૧૧, ૭૦૦×૧૧, ૯૦૦×૧૧ કેટલા ?

૧૪) ૧૧ રૂપીએ શેર બદામ મળે તો ૨૯ શેર બદામનું શું બેસે ?

૧૫) એક બંડીમા ૧૧ ગજ કપડું જાય તો ૪૫ ગજમાંથી કેટલી બંડી થશે ?

૧૬) એક મનુર રોજ ૧૧ રૂપીએ કમાય તો ૩૯ દિવસમાં શું કમાશે ?

૧૭) ૭૨ તપેલી લેવી છે. એક તપેલીનું વજન ૧૧ શેર થાય છે તો બધી તપેલીનું વજન કેટલા શેર થશે ?

૧૮) રોજ ૧૧ શેર લોટ વપરાય તો ૩૦ દિવસમાં કેટલો વપરાશે ?

૧૯) એક છોકરો ૧૧ શેર દૂધ પીએ તો ૬૭ છોકરા કેટલું દૂધ પીશે ?

૨૦) ૩૩ રૂપીએ માણુ બદામ મળે તો ૧૧ માણુનું શું બેસશે ?

૨૧) સવાયાની ચચારની પલાખી સવળી ને અવળી બોલો.

૨૨) સવાયાની બખ્ખેની પલાખી સવળી ને અવળી બોલો.

૨૩) ૯૯×૧૧થી ૭૯×૧૧ સુધી ઉલટા બોલો.

૨૪) જેટલા રૂપીઆ તેટલાજ પાવલા ૪૩ વખત લઇએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૨૫) રૂ. ૧૧નું ૧ શેર ધી મળે તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું આવે ?

૨૬) એક આનાનું ૧૧ શેર કોળું મળે તો રૂ. ૩૦નું કેટલું આવશે ?

૧૬] ચોથી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના

- ૨૭) હું ૪૧ માણસ પાસે સવા સવા રૂપીઆ માગું છું તો મારું કુલ ભોણું કેટલું હશે ?
- ૨૮) એક શેર કારેલાંનો સવા આનો બેસે તો ૬૪ શેર કારેલાંના કેટલા રૂપીઆ બેસે ?
- ૨૯) ૧૨ સુથારને રોજના સવા રૂપીઆ લેખે ૮ દિવસના કેટલા રૂપીઆ મળશે ?
- ૩૦) ૧૫ રૂપીઆ ને ૧૫ પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૩૧) મણુ સાકરના રૂ. ૧૭ બેસે તો ૮ મણુનું શું બેસે ?
- ૩૨) કેટલા પાવલાં મળીને સવા રૂપીઆ થાય ?
- ૩૩) સવા રૂપીઆમાં ૦૧ રૂપીઆ કેટલીવાર છે ?
- ૩૪) સવા કાગળમાંથી ૦૧ કાગળ કેટલા થશે ?
- ૩૫) ૮૫ રૂપીઆમાંથી સવા રૂપીઆ કેટલા માણસને અપાય ?
- ૩૬) ૮૦ છોકરા વચ્ચે ૧૦૦ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળે ?
- ૩૭) સવા શેર વેગણુનો એક આનો તો ૫૮૩૩૩ શર વેગણુનું શું ?
- ૩૮) એક કોટની શીવડામણી ૧૧ રૂપીઆ લેખે દરજીને મેં ૪૩૩૩૩ રૂપીઆ આપ્યા ત્યારે કેટલા કોટ શીવડાવ્યા હશે ?
- ૩૯) ૯૦ રૂપીઆમાંથી સવા સવા રૂપીઆની કેટલી ટોપીઆ આવશે ?
- ૪૦) એક તાકામાં ૩૭૩ ગજ કપડું છે, તેમાંથી સવા સવા ગજના કેટલા પહેરણુ થશે ?
- ૪૧) ૫૫ રૂપીઆમાં ૪૪ ટોપી લીધી તો એક ટોપીની કિંમત શું પડી ?
- ૪૨) કેટલીવાર સવા લઘએ તો ૮૮૩૩૩; ૭૩૩૩૩; ૪૭૩૩૩; ૧૦૭૩૩; ૮૭૫ થાય ?
- ૪૩) એક હજમતનો ૧૧ આનો આપવો પડે છે, મેં હજમતે રૂ. ૫) આપ્યાં ત્યારે કેટલી હજમત કરાવી હશે ?

ચોથા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ચાર આના [૧૭

- ૪૪) ૪૨૥ રૂપિયામાંથી સવા રૂપિયાવાળી કેટલી છત્રીઓ આવશે ?
 ૪૫) કેટલા સવા ૪૫ ? કેટલા સવા ૫૬ ? કેટલા સવા ૪૮૦૦ ?
 ૪૬) ૪૨ વાર સવા રૂપિયા લેવાને બદલે ૨૦ રૂપિયા કેટલીવાર લઈએ તો ચાલે ?
 ૪૭) કેટલા સવા હોય તો પુરેપુરા આપ્યા થાય ?
 ૪૮) ૧૦ આને શેર સુરણ મળે તો ૧૦ રૂપિયાનું કેટલું આવે ?
 ૪૯) ૧૦ શેરનો ૦૦ આવે ૧૦ મળુનું શું ?

મનોચિન્ત ૪. શેરની ધાતનો ઉપયોગ.

- ૧) પૈસા એટલે શું ? રૂપિયા એટલે શું ? પૈસા ને પૈસાભાર, રૂપિયા ને રૂપિયાભારમાં ફેર શું તે સમજાવો.
- ૨) રૂપિયાભાર મધ લેજો એમાં શું સમાવ્યા ?
- ૩) અધોળના રૂપિયાભાર કેટલા ? અધોળના પૈસાભાર કેટલા ?
- ૪) અધોળ તોળવા માટે કેટલા રૂપિયા મૂકવા ? પૈસા કેટલા મૂકવા ?
- ૫) ૨૦ રૂપિયાનો ભાર કેટલા પૈસાના ભાર બરાબર છે ?
- ૬) ૪૦ પૈસા મૂકીને તોળવાને બદલે કેટલા રૂપિયા મૂકીને તોળીએ તો ચાલે ?
- ૭) અધોળ દરખ લીધી બીજીવાર અધોળ લીધી કેટલી થઈ ?
- ૮) અધોળ બે વખત લેવાને બદલે એકી વખતે કેટલું લેવું ?
- ૯) નવટાંકના અધોળ કેટલા ? કેટલા અધોળનો નવટાંક થાય ?
- ૧૦) નવટાંકના રૂપિયાભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૧૧) નવટાંક તેજમાંથી ૪૦ પૈસાભાર ઢોળાઈ ગયું તો કેટલું રહ્યું ?

૧૮] પાંચમી ચોપરીને “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના

- ૧૨) ૪૥ પૈસાભાર બદામમાં ૨૥ રૂપીઆભાર એકચી નાખી તો
કેટલું વજન થયું ?
- ૧૩) પાશેરના નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ? રૂપીઆભાર કેટલા ?
પૈસાભાર કેટલા ?
- ૧૪) ૨ નવટાંક; ૪ અધોળ; ૧૦ રૂપીઆભાર; ૧૮ પૈસાભાર કયા
કાટલાની બરાબર છે ?
- ૧૫) ૧૦ રૂપીઆ, ૧૮ પૈસા, ૨ નવટાંક, ૪ અધોળ, એક પાશેર
એમાં બાર કોનો વધારે ?
- ૧૬) ૪૥ પૈસાભાર ખાંડ, અધોળ ધી અને નવટાંક લોટ લીધો તો
બધું મળી કેટલું વજન થયું ?
- ૧૭) પાશેર મધમાંથી અધોળ વપરાયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૮) ૨૥ રૂપીઆભાર મરી, અધોળ તજ, અને ૪૥ પૈસાભાર
એકચીમાં કેટલી સૂકું નાખું તો પાશેર વજન થાય ?
- ૧૯) પાશેર કોની કોની બરાબર છે ? પાશેર અને પાશેર કેટલું ?
- ૨૦) કેટલા પાશેરા હોય તો અચ્છેર જેટલું વજન થાય ?
- ૨૧) અચ્છેરના પાશેર કેટલા ? નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ?
રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ? અચ્છેર કોની કોની
બરાબર છે ?
- ૨૨) કાટલાં વગર અચ્છેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૨૩) અચ્છેર ધીમાંથી વાપરતાં ૩ અધોળ રહ્યું ત્યારે કેટલું વપરાયું ?
- ૨૪) ૩ વાર નવટાંક સાહી લીધી, પણ સીસીમાં અચ્છેર માય છે.
તો સીસી ભરવાને બીજી કેટલી લેવી ?
- ૨૫) અચ્છેર લોટ ને પાશેર ધી મળી કેટલું વજન થયું ?

પાંચમા વોરણુનો “મુખગણિત શિક્ષક” ચાર આના [૧૬

- ૨૬) પોણો શેરના પાશેરા કેટલા ? નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ?
- ૨૭) એકલા પૈસાથી પોણો શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૨૮) ૧૫ રૂપીઆ છે, બીજા કેટલા રૂપીઆ હોય તો પોણો શેર તોળી અપાય ?
- ૨૯) પોણો શેર કોની કોની બરાબર છે ?
- ૩૦) પોણોશેર દૂધમાં પાશેર પાણી મેળવ્યું તો કેટલું વજન થયું ?
- ૩૧) શેરમાંથી કેટલું લઇએ તો પોણો શેર રહે ?
- ૩૨) શેરના અચ્છેરા કેટલા ? પાશેરા કેટલા ? નવટાંક કેટલા ? અધોળા કેટલા ? રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૩૩) શેર કોની કોની બરાબર છે ?
- ૩૪) આ રેતીના ઢગલામાંથી આ અધોળી વડે નવટાંકી, પાશેરા, અચ્છેરા, અને શેરીઓ બનાવો.
- ૩૫) નવટાંકની ધાત બોલો. શેરની ધાત બોલો.
- ૩૬) કેટલી વખત નવટાંક લઇએ તો શેર થાય ? ગા શેર લેવું હોય તો નવટાંક કેટલીવાર લેવું ?
- ૩૭) ૧૬ અધોળ તે કેટલા શેર ? ૭ શેરના, ૧૧ શેરના, ૨૧ શેરના ગા શેરના અને ૧ શેરના અને પાશેરના અધોળ કેટલા ?
- ૩૮) ૪ શેર તોળવા માટે કેટલા પાશેરા મૂકવા ? ચારશેરના પાશેરા કેટલા ?
- ૩૯) ૩૦ રૂપીઆ છે એનો ભાર કેટલો ? અંટલોજ ભાર કેટલા પૈસાનો થાય ?
- ૪૦) ત્રાજવાના એક પક્ષામાં પાંચશેરી મૂકી છે ને સામા પક્ષામાં પાશેરા મૂક્યો છે તો કેટલું તોળાશે ?
- ૪૧) ૨૫ પાઇની પાશેર દૂધી મળે તો શેરનું બેસે ?

૨૦] બીજા ધોરણ માટે અકંગણિતનાં મનોચત્તન પાંચ આના

૪૨) ૨૥ આનાનું શેર દૂધ આવે ત્યારે ૦૥૥ શેરનું શું આપવું ?

૪૩) ૧૩ આને શેર બદામ મળે તો પાશેરનું શું આપવું ?

૪૪) બાર વખત અધોળ અધોળ મધ લીધું ત્યારે તે કેટલું થયું ?

૪૫) શેરમાં ૪૥ પૈસાભાર ઓછું દૂધ મળ્યું ત્યારે પોણા શેર કરતાં કેટલું વધારે અથવા ઓછું મળ્યું ?

૪૬) પાંચશેર ને નવટાંક ધો છે તેમાં કેટલું નાખું તો છ શેર થાય ?

૪૭) ૮ પૈસાનું શેર દૂધ મળે તો નવટાંકનું શું? એક પૈસાનું કેટલું આવે ?

૪૮) ૮ પાછનું પાશેર દૂધ આવ્યું તો એક આનામાં કેટલું આવશે ?

૪૯) ૨૥ શેરના રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?

૫૦) ૧૫ રૂપીઆભાર કેટલા અધોળની બરાબર છે ?

૫૧) દોઢ પાશેર તે કેટલા રૂપીઆના ભાર બરાબર છે ?

૫૨) ૦, ૦૥, ૦૥૥, ૧, ૧૥, ૧૥૥, ને ૨૥ શેરના રૂપીઆભાર કેટલા ?

૫૩) ૪ પાશેરના નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?

૫૪) અઢી પાશેરના નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ?

૫૫) ૧૦, ૨૦, ૩૦, ૪૦, ૫૦, ૬૦, ૮૦, ને ૧૦૦ રૂપીઆભારના શેર કેટલા ?

૫૬) કેટલા નવા પૈસાભાર ૧૥ શેર થાય ?

૫૭) પોણાશેર ને નવટાંકના રૂપીઆભાર કેટલા ?

૫૮) શેર ને પાશેરા વડે પોણાશેર શી રીતે તોળી આપવું ?

૫૯) નવટાંક લોટ ને ૪૥ પૈસાભાર ધી મળી કેટલું વજન થાય ?

૬૦) અચ્છેર બદામ, પાંચ રૂપીઆભાર સાકર અને ૯ પૈસાભાર એલચી

લીધી તેમાં કેટલો લોટ નાખું તો એક શેર વજન થાય ?

૬૧) પોણા શેર ધીમાંથી ૧૮ પૈસાભાર વપરાયું તો હવે કેટલા શેર રહ્યું ?

૬૨) ૩૦ રૂપીઆભાર વધારે કે ૩૬ પૈસાભાર ?

ચોથી ચોપડીના અર્થ સાડાસાત આના. [૨૧

- ૬૩) નવટાંક, પાશેર, અચ્છેર, પોણો શેર ને શેર તોળવું હોય તો કેટલા
રૂપીઆ મૂકવા ? પૈસા કેટલા મૂકવા ?
- ૬૪) મારી પાસે ૧ રૂપીઆભારનું, ૩ રૂપીઆભારનું, ૯ રૂપીઆભારનું
અને ૨૭ રૂપીઆભારનું એવાં ચાર કાટલાં છે તેનાથી નવટાંક,
પાશેર, અચ્છેર, પોણોશેર અને શેર તોળી આપો.
- ૬૫) ઉપરના ચાર કાટલાંથી ૧ રૂપીઆભારથી ૪૦ રૂપીઆભાર
સુધીમાં જેટલા રૂપીઆભાર માગે તેટલા રૂપીઆભાર તોળી આપો.

મનોયત્ન ૫. મણુની ધાનનો ઉપયોગ.

- ૧) મણુના શેર કેટલા ? કેટલા શેરનો મણુ ? શેરના રૂપીઆભાર કેટલા ?
- ૨) સવા મણુના શેર કેટલા ? પોણો મણુના શેર કેટલા ?
- ૩) ૪૮ શેર તે એક મણુથી કેટલું વધારે ? અને સવા મણુથી
કેટલું ઓછું ?
- ૪) ૧૫ મણુમાંથી ૩ શેર લઇએ તો કેટલું રહે ?
- ૫) ૩૮ શેર ૧૫ મણુથી કેટલું વધારે ? ૧૫ મણુ ૩૮ શેરથી કેટલું
ઓછું ? ૩૮ શેર મણુમાં કેટલું ઓછું ? મણુ એ ૩૮ શેરથી
કેટલું વધારે ?
- ૬) ૧૦૦, ૬૦, ૫૦, ૩૦, ૨૦, ૧૦ શેરના મણુ કેટલા ? ૧, ૧૦,
૧૦૦, ૧૧, ૧૧૦, અને ૨૧૧ મણુના શેર કેટલા ?
- ૭) મણુની દસ શેરી કેટલી ? પાંચશેરી કેટલી ? અઢીશેરી કેટલી ?
સવાશેરી કેટલી ? અધમણીઆ કેટલા ?
- ૮) ૨૧૧ મણુ ૭ શેરના શેર કેટલા ?

૨૨] પાંચમી ચોપડીના અર્થ આઠ આના.

- ૯) સવા મણુની પાંચશેરી કેટલી ? અઢીશેરી કેટલી ? સવાશેરી કેટલી ?
- ૧૦) ૧૧ મણુમાંથી પાંચ શેર કેટલી વખત આપી શકાય ? ૧૧ શેર કેટલી વખત આપી શકાય ?
- ૧૧) ૨૫ શેરમાં ૫ શેર નાખીએ તો કેટલા મણુ થાય ? ૫ શેર કાઢી લઇએ તો કેટલા મણુ રહે ?
- ૧૨) ૩૫ શેરમાંથી ૫ શેર કાઢી લઇએ તો કેટલા મણુ રહે ?
- ૧૩) ૨૧ મણુ ધીમાંથી ૨૫ શેર ગળી ગયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૪) એક મણુ ધી આપવું હોય તો કેટલા રૂપીઆ મૂકીને તોળી આપવું ? પાંચશેરથી કેટલીવાર તોળવું ?
- ૧૫) મણુ દાળ જોઇએ છે, તેમાં ૩૨ શેર છે તો બીજી કેટલી લાવવી ?
- ૧૬) અધમણીઓ, દસશેરી, અને પાંચશેરી એક ત્રાગવામાં મૂકીએ તો કેટલા શેર તોળાય ?
- ૧૭) ૦૧૧ મણુ તે ૩૭ શેરથી કેટલું ઓછું ? ૩૭ શેર તે ૦૧૧ મણુથી કેટલું વધારે ?
- ૧૮) મણુમાં ૧૦ શેર ઓછું તે કેટલા મણુ કહેવાય ?
- ૧૯) મણુ તોળવા માટે બશેરીથી કેટલી વખત તોળવું ?
- ૨૦) અઢીશેર કેટલી વખત લઇએ તો મણુ થાય ? મણુની અઢીશેરી કેટલી ? મણુનો ૧૬ મો ભાગ શું ?
- ૨૧) કેટલી વખત સવાશેર લઇએ તો મણુ થાય ?
- ૨૨) સાત વખત દસ શેર તોળી આપ્યું તો કેટલા મણુ થયું ?
- ૨૩) એક તામડીમાં ૮ શેર દૂધ માય છે, મારે ૨ મણુ લેવું હોય તો તામડી કેટલી વખત ભરી લેવી ?
- ૨૪) મણુના શેર કેટલા ? શેરના અઘોળ કેટલા ? મણુના અઘોળ કેટલા ?

દરેક ધોરણના “મુખગણિત શિક્ષક” તૈયાર છે. [૨૩

- ૨૫) ૧૥ મળુ અનાજ છે, રોજ બશેર વાપરીએ તો કેટલા દિવસ ચાલે ? અને જો રોજ ૩ શેર વાપરીએ તો કેટલા દિવસ ચાલે ?
- ૨૬) શેરથી મળુ કેટલા ગણો. શેર એ મળુનો કેટલામો ભાગ ?
- ૨૭) ૨૥ મળુ ૩ શેરમાં કેટલું ઉમેરીએ તો ૩ મળુ થાય ?
- ૨૮) ૧૥ મળુમાં ૪૥ શેર ઓછું ને કેટલું ?
- ૨૯) પાવલાના ૨૥ શેર એખા મળે તો મળુનું શું ?
- ૩૦) અઢીશેરના એ આના આખા તો મળુનું શું પડ્યું ?
- ૩૧) ૩. ૪૧ એ મળુ ધી મળે તો ૧૥ મળુનું શું આપવું ?
- ૩૨) ૯ વખત અઢીશેર ચણા લીધા ને કેટલા થયા ?
- ૩૩) ૩૫ શેર અનાજ આપવું હોય તો સવાશેરથી કેટલી વખત તોળી આપવું ? અઢીશેરથી તેટલી વખત તોળવું પડે ?
- ૩૪) અઢીશેર કેટલી વખત લઈએ તો ૧૥ મળુ થાય ?
- ૩૫) ૨૥ મળુ તોળવા માટે કેટલા અધમણીઆ મુકવા ?
- ૩૬) અઢી મળુની પાંચ શેરી કેટલી ? કેટલી પાંચશેરીનો ભાર ૨૥ મળુ જેટલો થાય ?
- ૩૭) અધમણીઆ ને પાંચશેરી વડે ૧૫ શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૩૮) મારી પાસે દશશેરો છે, તેનાથી ૨૥ શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૩૯) મારી પાસે ૧ શેરનું, ૩ શેરનું, ૯ શેરનું અને ૨૭ શેરનું એવાં ચાર કાટલાં છે, ને વડે ૧૯, ૨૩, ૨૯, ૩૬ શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૪૦) ઉપલા કાટલાં વડે ૧, ૨, ૩, ૪, ૫ એમ ૪૦ શેર સુધી કેવી રીતે તોળી આપવું ?

૨૪] કન્યાવાચનમાળા ત્રણે પુસ્તકના અર્થ તૈયાર છે

પ્રકરણ ૪.

વજન અને કિંમત સંબંધી સમજ.

અચ્છેર બે વખત લઈએ તો કેટલું થાય ? અચ્છેરનું બમણું કેટલું ? પાશેરનું બમણું કેટલું ? નવટાંકનું બમણું કેટલું ? અધોળનું બમણું કેટલું ? સવા રૂપીઆભારનું બમણું કેટલું ?

અધમણુ બે વખત લઈએ તો કેટલું થાય ? દસશેરનું બમણું કેટલું ? પાંચશેરનું બમણું કેટલું ? અઢીશેરનું બમણું કેટલું ? સવા શેરનું બમણું કેટલું ?

અચ્છેરનો રૂ. ૧) પડે તો શેરનું શું ? જ. રૂ. ૨)

પાશેરનો રૂ. ૧) પડે તો અચ્છેરનું શું ? જ. રૂ. ૨)

નવટાંકનો રૂ. ૧) પડે તો પાશેરનું શું ? જ. રૂ. ૨)

અધોળનો રૂ. ૧) પડે તો નવટાંકનું શું ? જ. રૂ. ૨)

અધમણુનો રૂ. ૧) પડે તો મણુનું શું ? જ. રૂ. ૨)

દસશેરનો રૂ. ૧) પડે તો અધમણુનું શું ? જ. રૂ. ૨)

પાંચશેરનું રૂ. ૧) પડે તો દસ શેરનું શું ? જ. રૂ. ૨)

અઢીશેરનો રૂ. ૧) પડે તો પાંચશેરનું શું ? જ. રૂ. ૨)

સવાશેરનો રૂ. ૧) પડે તો રાા શેરનું શું ? જ. રૂ. ૨)

ઉપરના દ્વિસાગમાં તમે વજન કેટલા ગણ્યું લીધું ? જ. બમણું. કિંમત કેટલા ગણી આપી ? જ. બમણી. બમણું વજન લઈએ તો કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. બમણી. ચાર ગણ્યું વજન લઈએ તો કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. ચારગણી. આઠ ગણ્યું વજન લઈએ તો કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. આઠ ગણી.

ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના. [૨૫

ઉપરના દિસાઓ પરથી કઈ રીત નીકળી? જ.

૧) જેટલા ગણું વજન લઈએ તેટલા ગણી કિંમત આપવી પડે.

ખમણી કિંમત આપીએ તો વજન કેટલા ગણું મળે? જ.
ખમણું. ચાર ગણી કિંમત આપીએ તો વજન કેટલા ગણું મળે?
જ. ચાર ગણું વજન મળે. આ ઉપરથી કઈ રીત નીકળી? જ.

૨) જેટલા ગણી કિંમત આપીએ તેટલા ગણું વજન મળે.

શેરનું અડધું કેટલું? અચ્છેરનું અડધું? પાશેરનું અડધું?
નવટાંકનું અડધું? અધોળનું અડધું કેટલું?

મણનું અડધું કેટલું? અધમણનું અડધું કેટલું? દસશેરનું
અડધું? પાંચશેરનું અડધું? અઢીશેરનું અડધું? સવાશેરના અધોળા
કેટલા? સવાશેરનું અડધું?

શેરનો	રૂ. ૧) પડે તો અચ્છેરનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
અચ્છેરનો	રૂ. ૧) પડે તો પાશેરનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
પાશેરનો	રૂ. ૧) પડે તો નવટાંકનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
નવટાંકનો	રૂ. ૧) પડે તો અધોળનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
અધોળનો	રૂ. ૧) બેસે તો સવા રૂપીઆભારનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
મણનો	રૂ. ૧) પડે તો અધમણનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
અધમણનો	રૂ. ૧) પડે તો દસશેર કે ૦૧ મણનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
દસશેરનો	રૂ. ૧) બેસે તો પાંચશેરનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
પાંચશેરનો	રૂ. ૧) બેસે તો અઢીશેરનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
અઢીશેરનો	રૂ. ૧) બેસે તો સવાશેરનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧
સવાશેરનો	રૂ. ૧) બેસે તો દસ અધોળનું	શું બેસે? જ. રૂ. ૦૧

૨૬] સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” ત્રણ આના.

ઉપરના હિસાબામાં તમે વજનના કેટલામો ભાગ લાંબા? જ. અડધો ભાગ. કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપ્યો? જ. અડધો ભાગ. વજનનો અડધો ભાગ લઘ્યે તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. ૧૧ ભાગ. વજનનો ચોથો ભાગ લઘ્યે તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. ચોથો ભાગ. વજનનો આઠમો ભાગ લઘ્યે તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. આઠમો ભાગ. વજનનો સોળમો ભાગ લઘ્યે તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે. જ. સોળમો ભાગ. વજનનો ૩૨મો ભાગ લઘ્યે તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. ૩૨ મો ભાગ. વજનનો ૪૦ મો ભાગ લઘ્યે તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. ૪૦ મો ભાગ. વજનનો ૧૬૦૦મો ભાગ લઘ્યે તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે? જ. સોળસેમો ભાગ. આ ઉપરથી કઈ રીત નીકળી? જ. ૩) વજનનો જેટલામો ભાગ લઘ્યે તેટલામો ભાગ કિંમતનો આપવો પડે.

કિંમતનો અડધો ભાગ આપીએ તો વજનનો કેટલામો ભાગ મળે? જ. અડધો. કિંમતનો ચોથો ભાગ આપીએ તો વજનનો કેટલામો ભાગ મળે? જ. ચોથો ભાગ મળે.

આ ઉપરથી કઈ રીત નીકળી?

જ. ૪) કિંમતનો જેટલામો ભાગ આપીએ તેટલામો ભાગ વજન મળે.

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નો-તરમાળા ત્રણ આના. [૨૭

રૂપીઆના અડધા ૨	શેરના અચ્છેરા ૨	મણુના અધમણીઆ ૨
રૂપીઆના પાવલા ૪	શેરના પાશેરા ૪	મણુના દશશેરા ૪
રૂપીઆની બેઆની ૮	શેરના નવટાંકા ૮	મણુની પાંચશેરી ૮
રૂપીઆના આના ૧૬	શેરના અઘોળ ૧૬	મણુની અઢીશેરી ૧૬
રૂપીઆના ઢબુ ૩૨	શેર. ૧૧ રૂ. ભાર ૩૨	મણુની સવાશેરી ૩૨
રૂ ના અઢી હોકડા ૪૦	શેરના રૂ. ભાર ૪૦	મણુના શેર ૪૦

૬૧ હોકડાનો રૂ. ૦) -	૯૩૧૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧૧
૧૨૧ હોકડાના રૂ. ૦) =	૧૦૦ હોકડાનો રૂ. ૧)
૧૮૧૧ હોકડાના રૂ. ૦) =	
૨૫ હોકડાનો રૂ. ૦૧	૧૦૦ હોકડાનો રૂ. ૧)
૩૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧ -	૨૦૦ હોકડાના રૂ. ૨)
૩૭૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧ =	૩૦૦ હોકડાના રૂ. ૩)
૪૩૧૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧ =	૪૦૦ હોકડાના રૂ. ૪)
૫૦ હોકડાનો રૂ. ૦૧	૫૦૦ હોકડાના રૂ. ૫)
૫૬૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧ -	૬૦૦ હોકડાના રૂ. ૬)
૬૨૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧ =	૭૦૦ હોકડાના રૂ. ૭)
૬૮૧૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧ =	૮૦૦ હોકડાના રૂ. ૮)
૭૫ હોકડાનો રૂ. ૦૧	૯૦૦ હોકડાના રૂ. ૯)
૮૧૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧ -	૧૦૦૦ હોકડાના રૂ. ૧૦)
૮૭૧ હોકડાનો રૂ. ૦૧ =	
	૧ હોકડો લગભગ પરાઈ

શેરનાં લેખાંની કુંચીઓ.

નેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ અડધાનું અચ્છેર
 નેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ પાવલાનું પાશેર
 નેટલે રૂપીએ શેર તેટલીજ બે આનીનું નવટાંક
 નેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ આનાનું અધોળ
 નેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ ઢયુનું ૧૧ રૂ. બાર
 નેટલે રૂપીએ શેર તેથી અઢી ગણે દોકડે રૂપીઆભાર
 નેટલે આને શેર તેટલાજ ઢયુનું અચ્છેર
 નેટલે આને શેર તેટલાજ સવાકાનું પાશેર
 નેટલે આને શેર તેટલાજ અધેલાનું નવટાંક
 નેટલે આને શેર તેટલાજ *ઉપઆનાનું અધોળ
 નેટલે આને શેર તેથી અઢી ગણી બદામે રૂપીઆભાર
 નેટલા આનાનું અધોળ તેટલાજ રૂપીઆનું શેર

મણનાં લેખાંની કુંચીઓ.

નેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ અડધાનું અધમણ
 નેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ પાવલાનું દસશેર
 નેટલે રૂપીએ મણ તેટલીજ બેઆનીનું પાંચ શેર
 નેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ આનાનું અઢી શેર
 નેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ ઢયુનું સવાશેર
 નેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ સવાકાનું દસ અધોળ
 નેટલે રૂપીએ મણ તેથી અઢી ગણે દોકડે શેર
 નેટલે આને મણ તેટલાજ ઢયુનું અધમણ

એક દોકડાની લગભગ ૨ પાંચ થાય * એક ઉપઆનાની ૦૧૧ પાંચ

જેટલે આને મણુ તેટલાજ સવાકાનું દસશેર
જેટલે આને મણુ તેટલાજ અધેલાનું પાંચ શેર
જેટલે આને મણુ તેટલાજ ઉપઆનાનું અઢી શેર
જેટલે આને મણુ તેથી અઢીગણી અદામે શેર
જેટલા આનાનું ૨૧ શેર તેટલાજ રૂપીઆનું મણુ

રૂપીઆભારના અધોળ અને શેરની અઢીશેરી કરવાની સહેલી રીત.

૧૧ રૂપીઆભાર=૦૧૧ અધોળ થાય છે, માટે જે રૂપીઆભાર સવાયાના આંકમાં આવે તેના અધોળા થઈ શકે. રૂપીઆભારમાં જેટલી વખત સવા હોય તેના અર્ધા કરવાથી અધોળ થાય તેજ મુજબ શેરની અઢીશેરી પણ થાય. જેમકે ૨૭૧૧ રૂપીઆભારના અધોળ કેટલા? ૨૭૧૧ શેરની અઢીશેરી કેટલી? $૨૭૧૧ \div ૧ = ૨૭૧૧$, $૨૭૧૧ \times ૦.૫ = ૧૩૫૫.૫$ અધોળ. $૨૭૧૧ \div ૧ = ૨૭૧૧$, $૨૭૧૧ \times ૦.૫ = ૧૩૫૫.૫$ અઢીશેરી.

મનોયત્ન ૬.

૧) ૩. ૧)	શેર	તો	૧ અધોળનું શું?
૨) ૩. ૨)	શેર	તો	૧ અધોળનું શું?
૩) ૩. ૫)	શેર	તો	૧ અધોળનું શું?
૪) ૩. ૭૧	શેર	તો	૧ અધોળનું શું?
૫) ૩. ૭૧૧	શેર	તો	૧ અધોળનું શું?
૬) ૩. ૭૧	શેર	તો	શેર ૦૫ નું શું?
૭) ૩. ૧૮૧૧	શેર	તો	અધોળનું શું?
૮ ૩. ૨૩૧	શેર	તો	૦૫ શેરનું શું?

૩૦] સુંબઈ ઇલાકાની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર વ્યાના.

૯)	૩. ૪૩૩	શેર	તો	૨૩૩ રૂપીઆભારનું શું ?
૧૦)	૩. ૧૫૩	શેર	તો	૪૩૩ પૈસાભારનું શું ?
૧૧)	૩. ૧૮૩	શેર	તો	૧૫ રૂપીઆભારનું શું ?
૧૨)	૩. ૧૫)	શેર	તો	રૂપીઆભારનું શું ?
૧૩)	૩. ૧૦૩	શેર	તો	૨ રૂપીઆભારનું શું ?
૧૪)	૩. ૭૩ આનાનું	અધોળ	તો	શેરનું શું ?
૧૫)	૩. ૦૩૩ નું	અધોળ	તો	શેરનું શું ?
૧૬)	૩. ૩૩ આનાનું	અધોળ	તો	શેરનું શું ?
૧૭)	૩. ૦)૩ નું	અધોળ	તો	શેરનું શું ?
૧૮)	૩. ૦)૩ નું	શેર	તો	નવટાંકનું શું ?
૧૯)	૩. ૨૩ આનાનું	નવટાંક	તો	શેરનું શું ?
૨૦)	૩. ૧)	મણ	તો	૨૩૩ શેરનું શું ?
૨૧)	૩. ૨)	મણ	તો	૨૩૩ શેરનું શું ?
૨૨)	૩. ૪)	મણ	તો	૨૩૩ શેરનું શું ?
૨૩)	૩. ૩૩	મણ	તો	૨૩૩ શેરનું શું ?
૨૪)	૩. ૮૩	મણ	તો	૫ શેરનું શું ?
૨૫)	૩. ૬૩	મણ	તો	૦૩ મણ ૨૩૩ શેરનું શું ?
૨૬)	૩. ૨૩૩	મણ	તો	૨૩૩ શેરનું શું ?
૨૭)	૩. ૧૭	મણ	તો	૦૩ મણનું શું ?
૨૮)	૩. ૭૩	મણ	તો	૨૩૩ શેરનું શું ?
૨૯)	૩. ૧૩	મણ	તો	૫ શેરનું શું ?
૩૦)	૩. ૨૮	મણ	તો	૧૫ શેરનું શું ?
૩૧)	૩. ૨૫	મણ	તો	૧ શેરનું શું ?

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના [૩૧

- ૩૨) રૂ. ૩૭૫ મળુ તો ૨ શેરનું શું ?
 ૩૩) રૂ. ૪૫ આનાનું ૨૫ શેર તો મળુનું શું ?
 ૩૪) રૂ. ૦૧૦૫ નું ૨૫ શેર તો મળુનું શું ?
 ૩૫) ૩૫૫ આનાનું ૨૫ શેર તો મળુનું શું ?
 ૩૬) રૂ. ૦૧૫૫ નું ૨૫ શેર તો મળુનું શું ?
 ૩૭) રૂ. ૦૫૫ મળુ તો ૫ શેરનું શું ?
 ૩૮) રૂ. ૦૧૫૫ નું ૫ શેર તો મળુનું શું ?
 ૩૯) રૂ. ૧) નું ૭ શેર તો એક આનાનું કેટલું ?
 ૪૦) રૂ. ૧) નું ૪૫ શેર તો રૂ. ૦૧૫ નું કેટલું ?
 ૪૧) રૂ. ૧) નું ૩ મળુ તો એક આનાનું કેટલું ?

પ્રકરણ પ.

આંક અને ધાતના વ્યાવહારિક પરચુરણ હિસાબ.

સૂચના :—હિસાબ વ્યવહારમાં લાગુ પાડી પૂછવા.

મનોયત્ન ૭.

૧) ૫ શેરના	રૂ. ૦૫૫૫ તો	મળુનું	શું ?
૨) દસશેરના	૯ આના તો	૨ મળુનું	શું ?
૩) ૪ આનાનું	૮ શેર તો	૦૫ આનાનું	કેટલું ?
૪) ૧૨ શેરના	૬ આના તો	૦૫૫ આનાનું	કેટલું ?
૫) રૂ. ૦૫૫નું	મળુ તો	૧ આનાનું	કેટલું ?
૬) રૂ. ૦૫૫૫નું	મળુ તો	રૂ. ૦૧૫૫નું	કેટલું ?
૭) રૂ. ૧)નું	૧૫ શેર તો	૨૫ મળુ ૮૫૫ શેરનું	શું ?

૩૨] ચોથી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.

૮) રૂ. ૨૦૦	મળુ	તો ૨૭૦ રૂપિયામાં ફેટલા મળુ	આવે ?
૯) રૂ. ૮)નું	મળુ	તો ૨૧૬ રૂપિયાનું ફેટલા મળુ	?
૧૦) રૂ. ૨૧નું	૧૧ મળુ	૨૧૧ શેર તો	રૂ. ૧)નું ફેટલું ?
૧૧) ૬૩ શેરના	૪૨ પૈસા	તો ૧૧૧ શેરનું	શું ?
૧૨) ૫ પૈસાનું	૩૫ શેર	તો ૬ પૈસાનું	ફેટલું ?
૧૩) ૬૦ શેરના	૨૪ પૈસા	તો ૬૧ શેરનું	શું ?
૧૪) મળુના	૨૧૧ રૂપિયા	તો ૭૧૧ રૂપિયાનું ફેટલા	મળુ ?
૧૫) રૂ. ૨૫નું	૧૧૧ મળુ	તો ૭૧૧ મળુનું	શું ?
૧૬) ૩ મળુના	૩૧૧ રૂપિયા	તો ૨૭૧ મળુનું	શું ?
૧૭) ૨૭ મળુના	૧૬૨ રૂપિયા	તો ૧૨ રૂપિયાનું	ફેટલું ?
૧૮) ૦૧૧ મળુ	૭ શેરનો ૧ રૂપિયા	તો ૧૧૧ રૂપિયાનું	ફેટલું ?
૧૯) ૭ મળુ	તેલના ૧૦૫ રૂપિયા	તો ૩ મળુ તેલનું	શું ?
૨૦) રૂ. ૨૪)નું	૩૦ મળુ	તો ૧૮ રૂપિયાનું	ફેટલું ?
૨૧) રૂ. ૧૧ નું	૧૧૧ મળુ	તો ૮૩૧૧ રૂપિયાનું	ફેટલું ?
૨૨) ૧૨ શેરના	૩૦ આના	તો ૭૧૧ આનાનું	ફેટલું ?
૨૩) ૪૫ તમ્બુના	૧૫ આના	તો ૧૮૧૧ આનાનું	ફેટલું ?
૨૪) ૮ આનાનું	શેર	તો ૧૦ રૂપિયાનું	ફેટલું ?
૨૫) એક પૈસાનું	૨૧૧ શેર	તો રૂ. ૧) નું	ફેટલું ?
૨૬) રૂ. ૦૧૧ નું	શેર	તો ૧૧ મળુનું	શું ?
૨૭) રૂ. ૨૧૧ નું	મળુ	તો ૩૦ મળુનું	શું ?
૨૮) ૫ શેરનો	૧૧૧ રૂપિયા	તો ૧૧૧ મળુનું	શું ?
૨૯) રૂ. ૧૧૧ નું	મળુ	તો ૬૬ રૂપિયાનું	ફેટલું ?
૩૦) રૂ. ૧) નું	૦૧૧૧ શેર	તો ૫૧૧ રૂપિયાનું	ફેટલું ?

ચોથા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ચાર આના [૩૩

- ૩૧) રૂ. ૦ નું શેર તો ૬૧ રૂપીઆનું કેટલું
 ૩૨) રૂ. ૦.૭૫ નું અધાળ તો શેરનું શું ?
 ૩૩) રૂ. ૧ નું ૧૫ મળ્યું તો ૪૮ મળ્યું શું ?
 ૩૪) રૂ. ૧ ની ૨૪ પેનશીલ તો ૧૧ રૂપીઆની કેટલી ?
 ૩૫) રૂ. ૧૫ ની ૨૫ શેર બરશી મળે તો રૂ. ૬ ની કેટલી આવે ?
 ૩૬) મળ્યું ધડિમાંથી ૮ વખત સરખા દળવા આપ્યા ત્યારે દરેક વખતે કેટલા આપ્યા હશે ?
 ૩૭) ૫૦ મળ્યુંસો વચ્ચે ૨૫ મળ્યું દૂધ વપરાયું ત્યારે ૭ મળ્યુંસે કેટલું દૂધ પીધું હશે ?
 ૩૮) એક શેરની ૩ કેરી ચઢે ત્યારે ૧૧ મળ્યુંની કેટલી ચઢશે ?
 ૩૯) રૂ. ૧ ની ૨૩ શેર જીવાર મળે તો ૦૫ મળ્યું ૮૫૫ શેરનું ?
 ૪૦) ૬ કેરીનો રૂ. ૧ જેસે તો ૨૫ રૂપીઆમાં કેટલી આવે ?
 ૪૧) રૂ. ૬ ની મળ્યું કેરી મળે તો રૂ. ૧૭૪ ની કેટલા મળ્યું આવશે ?
 ૪૨) રૂ. ૧ નું ૦૫૫ શેર ધી મળે તો રૂ. ૩૦૦ નું કેટલું ?
 ૪૩) ૧૧ શેરના ૭૫ રૂપીઆ તો ૧ શેરનું શું ?
 ૪૪) ૧૫ શેરના ૭૫ પતાસાં ચઢે તો ૨૫ શેરનાં કેટલાં ચઢશે ?
 ૪૫) મળ્યું કારેલાના ૨૫ રૂપીઆ તો ૦૫૫ મળ્યું શું ?
 ૪૬) રૂ. ૬ નું ૧૫ મળ્યું તો મળ્યું શું ?
 ૪૭) ૨૫ મળ્યુંના ૧૨૫ રૂપીઆ તો ૭ મળ્યું શું ?
 ૪૮) ૪ પાછની ૩ પેન તો ૪ આનાની કેટલી ?
 ૪૯) ૩ આનાનું એક શેર તો ૦૫૫ રૂપીઆનું કેટલું ?
 ૫૦) રૂ. ૧૬૫નું ૧૫ મળ્યું તો ૧૩૫૫ રૂપીઆનું કેટલું ?
 ૫૧) ૨૫ મળ્યુંના ૧૨૫ રૂપીઆ તો ૭૫ રૂપીઆનું કેટલું

૩૪] પાંચમી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના

- ૫૨) ૪ શેરનો ૧૧ રૂપીઆ તો મળુનું શું ?
 ૫૩) રૂ. ૯) નું ૧૩૦ મળુ તો ૭ રૂપીઆનું કેટલું ?
 ૫૪) રૂ. ૧૬૧ નું ૧૩ મળુ તો ૩૭૧ રૂપીઆનું કેટલું ?
 ૫૫) ૨૧ શેર આના રૂ. ૨૬૧ બેસે તો રૂ. ૩૧૧માં કેટલી આવશે ?
 ૫૬) ૩ મળુ તેલના રૂ. ૪૫) બેસે તો ૧૦ શેરનું શું ?
 ૫૭) રૂ. ૨૧ થી રૂ. ૭૨૧ રૂપીઆ કેટલા ગણા છે ?
 ૫૮) રૂ. ૧૧ ની એક એવી ૭૩૧ રૂપીઆમાં કેટલી ટોપી આવે ?
 ૫૯) રૂ. ૭૩૧ માં રૂ. ૧૧ કેટલી વાર છે ?
 ૬૦) રૂ. ૧૧ એ રૂ. ૭૩૧ માં કેટલી વાર છે ?
 ૬૧) રૂ. ૪) નું શેર તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ? નવટાંકનું શું ?
 ૬૨) રૂ. ૫)નું શેર તો ૩ પાશેરનું શું ?
 ૬૩) રૂ. ૮)નું શેર તો રૂ. ૬)નું કેટલું ?
 ૬૪) રૂ. ૯)નું શેર તો રૂ. ૨૧નું કેટલું ?
 ૬૫) રૂ. ૪૧નું શેર તો રૂ. ૨૧નું કેટલું ?
 ૬૬) રૂ. ૨૧નું શેર તો રૂ. ૪૦) કેટલું ?
 ૬૭) રૂ. ૦)નું શેર તો ૧૦ આનાનું કેટલું ?
 ૬૮) રૂ. ૧૧નું શેર તો રૂ. ૪૬૧નું કેટલું ?
 ૬૯) રૂ. ૧૧નું શેર તો રૂ. ૪૮૧૧નું કેટલું ?
 ૭૦) રૂ. ૦૧૧નું શેર તો રૂ. ૬૧૧નું કેટલું ?
 ૭૧) રૂ. ૨૧નું શેર તો રૂ. ૫૨૧નું કેટલું ?
 ૭૨) રૂ. ૦)નાનું રૂપીઆભાર તો શેરનું શું ?
 ૭૩) રૂ. ૦)નું ૫ શેર તો મળુનું શું ?
 ૭૪) રૂ. ૧૧ ૧૦ શેર તો ૧૧ મળુનું શું ?
 ૭૫) રૂ. ૩)નું ૦૧ મળુ તો ૨૧ શેરનું શું ?

પાંચમા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ચાર આના [૩૫

૭૬) રૂ.	૦૧નું	૧૧ શેર	તો	૧૧૧ મળુનું	શું ?
૭૭) રૂ.	૨૧નું	શેર	તો	મળુનું	શું ?
૭૮) રૂ.	૨૧૧નું	શેર	તો	અઘોળનું	શું ?
૭૯) રૂ.	૯નું	શેર	તો	પાશેરનું	શું ?
૮૦) રૂ.	૨૧નું	શેર	તો	૬૨૨ રૂપીઆભારનું	શું ?
૮૧) રૂ.	૮)નું	શેર	તો	૧૮ પૈસાભારનું	શું ?
૮૨) રૂ.	૪૧૧નું	શેર	તો	૮ અઘોળનું	શું ?
૮૩) રૂ.	૭૧૧નું	શેર	તો	૪ નવટાંકનું	શું ?
૮૪) રૂ.	૧૭૧૧નું	શેર	તો	૨ પાશેરનું	શું ?
૮૫) રૂ.	૨૧)નું	એક શેર	તો	૩૦ રૂપીઆભારનું	શું ?
૮૬) રૂ.	૨૧નું	શેર	તો	૦૧૧૧ શેરનું	શું ?
૮૭) રૂ.	૫૧૧નું	શેર	તો	૧૨ અઘોળનું	શું ?
૮૮) રૂ.	૨૧૧નું	શેર	તો	૧૧૧ અચ્છેરનું	શું ?
૮૯) રૂ.	૩૧૧નું	શેર	તો	૬ નવટાંકનું	શું ?
૯૦) રૂ.	૨૨૧૧નું	૨૧૧ શેર	તો	૯ રૂપીઆનું	કેટલું ?
૯૧) રૂ.	૦૧નું	૧૦ રૂપીઆભાર	તો	૨૧૧ શેરનું	શું ?
૯૨) રૂ.	૦૧૧નું	પાંચ રૂપીઆભાર	તો	૨૧૧ શેરનું	શું ?
૯૩) રૂ.	૦૧૧૧નું	૨૧૧ રૂપીઆભાર	તો	શેરનું	શું ?
૯૪) રૂ.	૦)નું	પાંચરૂપીઆભાર	તો	૨ શેરનું	શું ?
૯૫) રૂ.	૧૫)નું	૭૧૧ રૂપીઆભાર	તો	૧ શેરનું	શું ?
૯૬) રૂ.	૧૧)નું	મળુ	તો	૪ અઘીશેરનું	શું ?
૯૭) રૂ.	૩ આનાનું	૨૧૧ શેર	તો	મળુનું	શું ?
૯૮) રૂ.	૦)નું	૨૧૧ શેર	તો	મળુનું	શું ?
૯૯) રૂ.	૦)નું	૨૧૧ શેર	તો	મળુનું	શું ?

૩૬] બીજા ધોરણ માટે અંકગણિતનાં મનોયત્ન પાંચ આના

- ૧૦૦) ૩. ૦૮નું ૨૥ શેર તો મળુનું શું ?
 ૧૦૧) ૨૥ શેરના ૩ આના તો મળુનું શું ?
 ૧૦૨) પાંચેરનો ૧૧ આનો તો શેરનું શું ?
 ૧૦૩) નવટાંકનો ૧૧ આનો તો શેરનું શું ?
 ૧૦૪) ૨૧ આનાનું નવટાંક તો ૧ અચ્છેરનું શું ?
 ૧૦૫) ૩. ૨૥નું ૧ શેર તો રૂપીઆનું કેટલું ?
 ૧૦૬) ૧૧ મળુના ૩. ૧૦) તો ૨૥ શેરનું શું ?
 ૧૦૭) ૩. ૫)નું મળુ તો ૩. ૧)નું કેટલું ?
 ૧૦૮) ૩. ૩ નું મળુ તો ૩. ૨૥નું કેટલું ?
 ૧૦૯) ૩. ૦૮૮નું શેર ૧૧ શેરનું શું ?
 ૧૧૦) ૩. ૦૮નું ૫ રૂપીઆભાર તો શેરનું શું ?
 ૧૧૧) ૧૧ આનાની શેર પાંચડી મળે તો ૧૧ મળુ ૩ શેરનું શું ?
 ૧૧૨) ૨૥ રૂપીઆભારના ૩ આના તો શેરનું શું ?
 ૧૧૩) ૩ શેરના ૩. ૯) તો ૦૮૮ મળુનું શું ?
 ૧૧૪) ૩. ૦)નું ૧૧ શેર તો મળુનું શું ?
 ૧૧૫) ૨૥ શેરનો ૩. ૧) તો ૧૧૧ મળુનું શું ?
 ૧૧૬) ૩. ૦૮નું શેર તો મળુનું શું ?
 ૧૧૭) ૪ શેરના ૬ રૂપીઆ તો ૩૫ શેરનું શું ?
 ૧૧૮) ૨૭ પાંચનું શેર દૂધ મળે તો ૨૭ આનાનું કેટલું ?
 ૧૧૯) ૫ અઘોળના ૭૮ આના તો શેરનું શું ?
 ૧૨૦) ૩. ૧૧ એ મળુ મીઠું મળે તો ૩ આનાનું કેટલું આવે ?
 ૧૨૧) ૩. ૧૨૧નું મળુ તો ૨૬ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?
 ૧૨૨) એક આનાનું શેર ૦)૦૮૮ ધી મળે તો ૩. ૧)નું કેટલું ?
 ૧૨૩) ૩. ૦)નું અઘોળ ધી મળે તો શેરનું શું ?

ચોથી ચોપડીના અર્થ સાહસાત આના [૩૭

- ૧૨૪) ૨૥ શેરના ૩ આના તો શેર ૦૥૩નું કેટલું ?
- ૧૨૫) ૧૧ શેર ફધનો એક આનો તો ૩. ૧૧નું કેટલું ?
- ૧૨૬) એક આનાનું ૨૥ શેર તો ૨૥ મળુનું શું ?
- ૧૨૭) ૧૬ રૂપીઆનું ૧ મળુ તો ૨૥ શેરનું શું ?
- ૧૨૮) ૩. ૦૥૩નું ૨૥ શેર તો ૩. ૧૫નું કેટલું ?
- ૧૨૯) ૨૦ ધાના ૫ રૂપીઆ તો ૩ ધાનું શું ?
- ૧૩૦) ૧ રૂપીઆનું ૦૥૩ શેર તો ૧૥ મળુનું શું ?
- ૧૩૧) ૬ આનાનું ૨૥ શેર મળુનું શું ?
- ૧૩૨) ૫૬ દોઢ પાઈ વટારીએ તો કેટલી પાઈ આવશે ?
- ૧૩૩) ૩૭૥ મળુના કોઠારમાંથી ૧૧ મળુના કેટલા ટોપલા ભરાશે ?
- ૧૩૪) મારી પાસે ૩૧ મળુ અનાજ છે. કોઠારમાં ૪૦ મળુ માય છે તો કોઠાર ભરવાને કેટલું અનાજ લાવવું ?
- ૧૩૫) ૩. ૦૥૩ કેટલીવાર લઈ તો ૭૨ રૂપીઆ થાય ?
- ૧૩૬) ૩. ૧૨માં ૦૥૩ રૂપીઆ કેટલીવાર છે ?
- ૧૩૭) ૩. ૦૥૩ વાળી ૭૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટાપીઆ આવે ?
- ૧૩૮) ૩. ૫૫ માંથી ૦૥૩ રૂપીઆની એક, એવી કેટલી ચોપડીઓ આવશે ને શું વધશે ?
- ૧૩૯) મને પેહેલે દિવસે ૩. ૩૥૥, બીજે દિવસે ૩. ૧૥૥, ત્રીજે દિવસે ૩. ૨૥ અંતે ચોથે દિવસે ૩. ૧૥૥ ખરચ થયો ત્યારે કુલ કેટલો ખર્ચ થયો ?
- ૧૪૦) ૩૥ મળુ જુવાર, ૨૥ મળુ ઘઉં અને ૬૧ મળુ બાજરી લાવ્યો ત્યારે કેટલા મળુ અનાજ લાવ્યો ? જો દર મળુની સરેરાસ કિંમત ૪ રૂપીઆ હોય તો કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?

- ૧૪૧) જાા મણુ પ શેર ઘડમાંથી ૧ા મણુ દળવા આપ્યા ત્યારે બાકી કેટલા રહ્યા ?
- ૧૪૨) ૩૭ા શેર ચોખામાં બીજા કેટલા નાખું તો ૧ા મણુ થાય ?
- ૧૪૩) ૧૫ માઈલ ચાલતાં ૭ા કલાક લાગે તો ૭૨ માઈલ ચાલતાં કેટલો વખત લાગશે ?
- ૧૪૪) ૩. ૧નું દોઢ વાર કપડું મળે તો ૩. ૭૦૦નું કેટલું આવશે ?
- ૧૪૫) ૭૧ પાઘડીના ૩. ૧૭૭ા બેસે તો ૧૯ પાઘડીનું શું બેસશે ?
- ૧૪૬) ૩. ૨)નું ૦ા મણુ ૭ા શેર તો ૩. ૦ાનું કેટલું ?
- ૧૪૭) ૨૯ આનાની ૮૭ નારંગી મળે તો ૭ આનાની કેટલી ?
- ૧૪૮) ૧ાા રૂપીઆનું ૨૪ તમુ તો ૫ તસુનું શું ?
- ૧૪૯) ૧ રૂપીઆની ૨૪ નારંગી તો ૯ નારંગીનું શું ?
- ૧૫૦) ૧ લીટીમાં ૯ શબ્દ માય છે તો ૨૩૪ શબ્દની કેટલી લીટી થશે ?
- ૧૫૧) ૩૬ તસુના જાા રૂપીઆ તો ૩ તસુનું શું ?
- ૧૫૨) કેટલા રૂપીઆમાંથી ૩. ૦ાા વાળી ૬૯ ટોપી આવે ?
- ૧૫૩) દરેક બ્રાહ્મણને ૩. ૧ાા આપતાં ૩. ૪૯ાા ખરચ થયો ત્યારે કેટલા બ્રાહ્મણો હશે ?
- ૧૫૪) એક નિશાળમાં ૧૩૫ પેંડા વહેંચ્યા, શેરના પાંચ પેંડા થાય ત્યારે પેંડા કેટલા શેર હશે ?
- ૧૫૫) કયા કયા પલાખાનો જવાબ, ૩૫, ૭૨, ૧૦૮ ને ૧૪૫ આવે ?
- ૧૫૬) દરેક બિખારીને એકેક પાઈ આપતાં ૩. ૧)ની પાછ વપરાઈ. ત્યારે બિખારી કેટલા હશે ?
- ૧૫૭) ૧ાા મણુ ૯ શેર બરશી છે, દરેક સાધુને બે ૧ાા શેર આપું તો કેટલા સાધુને આપી શકાય ?

દરેક ધોરણના “મુખગણિત શિક્ષક” તૈયાર છે [૩૯

૧૫૮) ર. ૧૧૧ છે બીજા ધોરણના “મુખગણિત શિક્ષક”ના એ આના એસે છે, તો કેટલા “મુખગણિત શિક્ષક” આવશે ?

૧૫૯) ર. ૩૭૧માં ૧૫ છત્રી લીધી તો એ લેખે ૧૭ છત્રીનું શું ?

૧૬૦) ૨૪ ચોપડીના ર. ૩૧૧ એસે તો ૧૬ ચોપડીનું શું એસે ?

૧૬૧) ૧૭ મણુ બટાટાના ર. ૪૨૫ તો ર. ૧૫)માં કેટલા મણુ આવે ?

૧૬૨) ૭૫ માણસ વચ્ચે ર. ૧૧૦૧ વહેંચ્યા તો ૧૫ માણસના મળીને કેટલા રૂપીઆ થશે ?

૧૬૩) ૪૭ ખુરસીના ર. ૧૧૭૧ બેઠા તો ૬૮ ખુરસીનું શું એસશે ?

૧૬૪) દોઢ રૂપીઆવાળી ૩૦ ચોપડીને બદલે ર. ૨૧ વાળી કેટલી ચોપડી આપવી ?

૧૬૫) ર. ૮૧ માં ૧૭ ખડીઆ મળે છે તો ર. ૩૫માં કેટલા આવશે ?

૧૬૬) ૬ મહીનામાં ર. ૧૫૬ બચાવું છું તો ર. ૨૩૪ બચાવવાને કેટલો વખત લાગશે ?

૧૬૭) ૬ મણુ લોટના ર. ૩૦ તો ૩૬ મણુનું શું ?

૧૬૮) ૧૫ કેરીના ર. ૩૧૧ તો ર. ૫ માં કેટલી કેરી આવશે ?

૧૬૯) ૧૭ મણુ દૂધના ર. ૧૦૨ તો ૫૧ મણુનું શું ?

૧૭૦) ૧૩ ઘોડાના ર. ૧૦૪૦ બેઠા તો ૫૨ ઘોડાનું શું એસશે ?

૧૭૧) ર. ૩૫ માંથી ર. ૨૧ વાળી કેટલી છત્રી આવે ને શું વધે ?

૧૭૨) ર. ૨૧ વાળી ૩૫ ટોપી લેતાં ર. ૦૧૧ વચ્ચે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હોવા જોઈએ.

૧૭૩) ૬૬ સંખ્યાને ૧૧થી ગુણીએ તો ૧૪૪ આવે ?

૧૭૪) જો ર. ૨૮ વધારે હોત, તો ૭ રૂપીઆવાળી ૧૩ ખુરસી લેતાં ૩ રૂપીઆ વધત, ત્યારે રૂપીઆ કેટલા હોવા જોઈએ ?

૪૦] કન્યાવાચનમાળા ત્રણે પુસ્તકોના અર્થ તૈયાર છે

૧૭૫) હું બગ્ગરમાં કેટલા પૈસા લઈ ગયો; ૯ પૈસાની રેવડી. અને
૨ પૈસાના બેર લીધાં, પણ મારા મામા મળ્યા; તેમણે મને
એક આતો આપ્યો ત્યારે મારી પાસે ૫ પૈસા થયા તો ઘેરથી
હું કેટલા પૈસા લઈ નીકળેલો ?

૧૭૬) રૂ. ૮ ની મળુ સોપારી મળે તો રૂ. રાત્રી કેટલી આવે ?

૧૭૭) રૂ. ૫ શેરના રૂ. ૩૦૦ તો ૫ મળનું શું ?

૧૭૮) રૂ. ૧ ના બે મળુ લાકડા મળે તો ૫ શેરનું શું ?

૧૭૯) રૂ. ૩૦૦ નું મળુ તો ૭ શેરનું શું ?

૧૮૦) દોઢ આનાનું ૨૦ શેર તો રૂ. ૧૦૦ નું કેટલું આવે ?

૧૮૧) રૂ. ૧૦ નું ૦૦૦ શેર ધી આવે તો ૦૦૦ મળુ જા શેરનું શું ?

૧૮૨) રૂ. ૭૫ નું ૫૬૦ શેર તો ૭ રૂપિયાનું કેટલું ?

૧૮૩) ૧ મળુ ૩૦૦ શેરના રૂ. ૨૦૦ તો જા શેરનું શું ?

૧૮૪) જા શેરના રૂ. ૦૦૦ તો મળનું શું ?

૧૮૫) રૂ. ૦૦૦ નું ૦૦૦ મળુ ૧ શેર તો ૫ શેરનું ?

૧૮૬) ૦૦૦ મળુ ૭ શેરના રૂ. ૨૦૦૦ તો રૂ. ૦૦૦ નું કેટલું ?

૧૮૭) રૂ. ૧૦૦૦ નું ૦૦૦ મળુ ૫ શેર તો ૧૪ શેરનું શું ?

૧૮૮) રૂ. ૨૦૦ નું મળુ તો ૩૦૦ શેરનું શું ?

૧૮૯) ૨૦૦ શેરના રૂ. ૦૦૦૦૦ તો મળનું શું ?

૧૯૦) અઘોળ એલચીના રૂ. ૦૦૦૦૦ તો શેરનું શું ?

૧૯૧) રૂ. ૦૦૦૦૦ ની ૨૦૦ શેર ખાંડ મળે તો મળુતો બાવ શો ?

૧૯૨) રૂ. ૦૦૦૦૦ નું ૧૦ શેર તો ૧૦ મળુનું શું ?

૧૯૩) રૂ. ૦૦૦૦૦ નું ૩ શેર તો ૭ શેરનું શું ?

૧૯૪) ૭ શેરના રૂ. ૧૦૦૦૦ તો ૧૭ શેરનું શું ?

૧૯૫) રૂ. ૨૦૦૦૦ નું ૦૦૦ મળુ ૭ શેર તો ૭ શેરનું શું ?

છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત પુસ્તકો.

“ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” માં શું શું છે ???

૧] પાઠવાર અધરા શબ્દો. ૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો. ૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

૪] જોડાક્ષર. ૫] મળતા જોડાક્ષર. ૬] પરીક્ષાના

ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

૩૩૩ “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ૬૬૬

બાળપોથીનો	૦-૨-૦	ગીજનો	૦ ૩-૦
પહેલીનો	૦-૨-૬	ચોથીનો	૦ ૪-૦
ખીજનો	૦-૩-૦	પાંચમીનો	૦-૪-૦

કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૧ લા નો ૦-૩-૦

ત્રિવેદિ વાચનમાળા પુસ્તક ૧ લા નો ૦-૩-૦

૩૩૩ “ મુખગણિત શિક્ષક ” ૬૬૬

બાળવર્ગનો	૦-૧-૬	ત્રીજા ધોરણનો	૦-૨ ૬
પહેલા ધોરણનો	૦-૧-૮	ચોથા ધોરણનો	૦-૪-૦
ખીજા ધોરણનો	૦-૨-૦	પાંચમા ધોરણનો	૦- ૦

૩૩૩ “ પ્રશ્નોત્તરમાળા ” ૬૬૬

ગુજરાતની સા. ભૂગોળની ૦-૩-૦ | મુખ્ય ઈ. ભૂગોળની ૦-૪-૬

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની ૦-૪-૦

ખીજા ધોરણ માટે “અંગગણિતનાં મનોચત્ર” પાંચ આના.

૧ શહેરનો “ભૂગોળ શિક્ષક” ૦-૩-૦
જિલ્લાનો ૦-૩-૦

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

મુખગણિત શિક્ષક ” વગેરેના કર્તા.

શાવપોર-મુરત.

